

De meldcode kindermishandeling maakt deel uit van het veiligheidsplan of veiligheidsbeleid van de school. Omdat besturen en scholen ook moeten kunnen aantonen dat zij over een code beschikken, staat hier meestal iets over in de schoolgids en/of op de website. Zoals bekend heeft in het primair onderwijs de oudergeleding en in het voortgezet onderwijs de ouder/leerlingeleding van de medezeggenschapsraad een instemmingsbevoegdheid bij het vaststellen van de schoolgids¹. Met de aangepaste meldcode van 1 januari 2019 hebben medezeggenschapsraden (als het goed is) inmiddels ingestemd (zie artikel 10 onder e Wms). Het onlangs gepubliceerde handelingskader kan als bespreekpunt met het management of de bestuurder dienen om te bezien op welke punten het veiligheidsbeleid aangepast kan worden.

Handelingsverleggen

Scholen hebben een belangrijke signaleringsfunctie bij kindermishandeling. De onderwijspartijen van de Beweging

Om het aantal gevallen van kindermishandeling terug te dringen, is het bevoegd gezag sinds 1 juli 2013 verplicht een meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld op te stellen. Omdat het aantal meldingen achterbleef bij de verwachtingen is in 2019 een verbeterde meldcode ingevoerd. Eind vorig jaar is een handelingskader gepubliceerd dat zich speciaal richt op scholen.

Loulène Boersma

HANDELINGSKADER KINDERMISHANDELING

tegen Kindermishandeling (BtK) en andere organisaties² publiceerden daarom eind vorig jaar een handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld, met randvoorwaarden en richtlijnen voor de uitvoering van de Wet meldcode in de praktijk voor het onderwijs³. Doel is scholen te ondersteunen bij de uitwerking van de meldcode kindermishandeling. De onderwijspartners in de BtK (PO-Raad, VO-raad en AVS) constateerden dat de meldcode op veel scholen nog niet verweven is in de dagelijkse praktijk. De *Evaluatie Wet ver-*

plichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (ZonMw, april 2020⁴) bevestigt dit. Zo komt het regelmatig voor dat onderwijspersoneel handelingsverlegenheid ervaart in het doorlopen van de stappen van de meldcode. Ook is het opleiden van een aandachtsfunctionaris nog onvoldoende ingebed in het beleid. Deze persoon is binnen de organisatie verantwoordelijk voor het actueel houden van de kennis op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling en geeft uitvoering aan stap 2 (collegiale consultatie) van de

meldcode: hij of zij is degene met wie collega's dienen te overleggen over hun zorgen om een kind. Op scholen is dit meestal de taak van de ib'er.

Verheldering

Met het handelingskader voor het onderwijs willen de AVS, PO-Raad en VO-raad de randvoorwaarden voor de signalering en aanpak van kindermishandeling in het onderwijs verhelderen. De aanpak behoort onderdeel te zijn van het veiligheids- en welzijnsbeleid van de school. Nadrukkelijk moet hier worden

gesteld dat de school geen hulpverleningsorganisatie is. 'Signaleren', 'een veilige omgeving bieden' en 'hulpverlening inschakelen' zijn sleutelbegrippen. Het is daarom belangrijk dat scholen goede samenwerkingsafspraken hebben gemaakt of nog maken met de lokale jeugd- of (sociale) wijkteams in de gemeentes en met Veilig Thuis. Het handelingskader beschrijft een aantal richtlijnen en afspraken waar een onderwijsorganisatie minimaal aan moet voldoen en formuleert afspraken en taken op beleids- en uitvoeringsniveau. Het kader heeft betrekking op zowel het (midden) management als op de uitvoerende medewerkers (onderwijsgevend en ondersteunend personeel).

Vijf basiseisen

In het handelingskader zijn vijf basiseisen verwerkt:

1. Er is een protocol meldcode volgens de eisen zoals omschreven in de verbeterde meldcode 2019.
2. Iedere instelling heeft een of meer geschoolde aandachtfunctionarissen kindermishandeling en huiselijk geweld. De aandachtfunctionaris heeft voldoende tijd, geld en mandaat om de taken zoals omschreven in de landelijke taak/functieomschrijving van de Landelijke Vereniging Aandachtfunctionarissen Kindermishandeling (LVAK) te kunnen vervullen⁵.
3. Elke professional die direct contact heeft met leerlingen wordt geschoold

in het werken met de meldcode.

4. Er is een plek in het elektronisch dossier waar de zorgen en acties gedocumenteerd kunnen worden en makkelijk zijn terug te vinden.

5. Er is minimaal vier keer per jaar overleg met de belangrijkste ketenpartners⁶ over beleid en samenwerking in de praktijk.

Taken van het bestuur

Het bestuur conformeert zich aan het gestelde in de onderwijswetten (zie noot 3) en ontwikkelt op basis daarvan het beleid van de eigen onderwijsinstelling. Het bestuur ziet toe op de uitvoering en toetsing van dit beleid. In het beleid komen in ieder geval de volgende zaken aan de orde:

- inrichten van de taak van aandachtsfunctionaris per school, (bij meer scholen) van een coördinerende aandachtsfunctionaris op bestuursniveau en de samenwerking met het schoolmaatschappelijk werk
- samenwerking van aandachtsfunctionaris met schoolmaatschappelijk werk
- de werkwijze bij vermoedens van kindermishandeling conform het Afwegingskader Meldcode Onderwijs/RMC (verbeterde meldcode)
- verantwoordelijkheid voor contacten en afspraken met gemeente(n), kinderopvang, jeugd- of (sociale) wijkteams, Veilig Thuis en politie
- scholing en deskundigheidsbevordering

- registratie van casussen en periodieke evaluatie van het beleid

- jaarlijkse verslaglegging

- mandatering van schoolleiders voor de uitvoering van het beleid

- budget en menskracht

Voor het primair onderwijs:

- afstemming met kinderopvang, buitenschoolse opvang en voortgezet onderwijs in het kader van de overgang po-vo⁷

Voor het voortgezet onderwijs:

- afstemming met het primair onderwijs in het kader van de overgang po-vo en met het mbo over de overgang vo-mbo⁸.

In het handelingskader is tenslotte ook aandacht voor verschillende praktijkvoorbeelden.

1 Artikel 13 lid 1 onder g Wvms respectievelijk artikel 14 lid 1 onder a Wvms

2 Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging maatschappelijke kinderopvang, BOink en Ouders & Onderwijs

3 Juridische basis Handelingskader: Wet primair onderwijs, Wet op de expertisecentra en Wet voortgezet onderwijs: verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (inclusief de verplichting in contact te treden met de vertrouwensinspectie), meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en zorgplicht veiligheid op school

4 www.huiselijkgeweld.nl/publicaties/publicaties/2020/06/26/evaluatie-zwet-verplichte-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling

5 LVAK_taalprofiteel_aandachtfunctionaris.pdf

6 Jeugdteam, sociaal wijkteam, politie, Veilig Thuis

7 Wvo artikel 42

8 Wvo artikel 103b lid 7

Stappen meldcode

De vijf stappen van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld zijn:

1. In kaart brengen van de signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.
2. Collegiale consultatie (bijvoorbeeld met ib'er of vertrouwenspersoon) en eventueel raadplegen van Veilig Thuis.
3. Een gesprek met de ouders of de leerling.
4. Het wegen van de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling met behulp van het afwegingskader.
5. Nemen van twee beslissingen: 1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk? 2. Is hulp verlenen of organiseren ook mogelijk?

INFO

OVER DE AUTEUR

Louène Boersma is jurist bij Verus in Woerden.